

**Mihaela Corina Nicolae
Denisa Marinela Toader**

**AUXILIAR CURRICULAR - LIMBA ȘI LITERATURA
ROMÂNĂ
BACALAUREAT 2023**

**Mihaela Corina Nicolae
Denisa Marinela Toader**

**AUXILIAR CURRICULAR - LIMBA ȘI LITERATURA
ROMÂNĂ
BACALAUREAT 2023**

ISBN 978-606-95385-9-3

Târgoviște, 2022

CUPRINS

Argument	pag.2
Subiectul IA - teorie	pag.3
Subiectul IA - aplicații	pag.4
Subiectul IB - teorie	pag.10
Subiectul IB - aplicații	pag.11
Subiectul al II-lea - teorie	pag.18
Subiectul al II-lea - aplicații	pag.19
Subiectul al III-lea - teorie	pag.40
Subiectul al III-lea - aplicații	pag.41
Teste de rezolvat	pag.46

Argument

Considerăm că meseria de dascăl presupune, în afară de lucrul cu elevii la clasă, eforturi suplimentare, care se realizează prin pregătirea acestora pentru examenul de bacalaureat, atunci când cadrul didactic simte că rolul său este cu mult mai important decât acela de a fi o sursă de informație pentru elevi. De aceea, realizarea auxiliarelor curriculare este necesară, indiferent cât de multe există deja publicate, deoarece, prin intermediul acestora, elevii asimilează noțiuni teoretice și exersează aplicarea acestora în cadrul rezolvării unor subiecte similare celor de la examen.

Ne-am propus, așadar, să structurăm lucrarea de față în mai multe părți, care conțin atât aspecte teoretice, pentru fiecare dintre cele 3 subiecte din cadrul probei de limba și literatura română, din cadrul examenului de bacalaureat, cât și exemple concrete de rezolvare a unor modele. Aceste modele sunt reprezentate de o parte dintre testele de antrenament, propuse în ultimii ani școlari, de către Centrul Național de Evaluare și Examinare, din cadrul Ministerului Educației. Astfel, elevii au primit explicații detaliate privind modul în care trebuie să abordeze cerințele date, însoțite de noțiuni teoretice, iar apoi, le-au fost oferite sugestii de rezolvare a mai multor subiecte, pentru ca ei să poată înțelege și aplica în mod concret ceea ce au asimilat.

Sperăm că acest auxiliar să le fie util elevilor din ultimul an de liceu, care susțin unul dintre cele mai importante examene ale vieții lor.

Autoarele

SUBIECTUL I.A

SUBIECTUL I.A – TEXT LA PRIMA VEDERE

Acest subiect presupune existența, pe foaia de examen, a unui scurt fragment de text epic, pe baza căruia sunt enunțate 5 cerințe. Răspunsurile elevilor trebuie să fie punctuale, concepute sub formă de enunțuri, cu referire strict la textul dat și să fie însoțite de exemple semnificative din fragmentul respectiv.

MODEL

Test 1 (teste de antrenament propuse de M.E.N. pentru examenul de bacalaureat 2020)

Subiectul I.A

Citește următorul fragment:

La 20 sept. ... mă imbarcai pe un vapor al companiei dunărene austriace. O societate numeroasă și aleasă se afla aici; între alții, mai multe dame europene și grece, cele dintâi imbarcându-se pentru Viena, cele din urmă pentru Galați și Brăila. Urcarăm Bosforul până la Buiuk-Dere, pe un timp de liniște și seninătate, și pe la o oră când apele și malurile Bosforului apar în toată frumusețea lor.*

Mărturisesc că nu este nimic mai desfătător ca această poziție. Ochiul muritorului se ostenește până în sfârșit de toate ce vede neîncetat cât de rară ar fi frumusețea care-l atrage. Bosforul singur poate face excepție, vederea lui niciodată nu satură și cauza trebuie să fie minunata variație ce-l îmbrățișează. Nicăieri ochiul nu cade fără să întâlnească o schimbare de forme în poziție, niciodată; chiar acolo unde am privit un minut, culorile cadrului variază neîncetat și seamănă cu un vis desfătător în care toate se mișcă, se schimbă și se îngână cu voluptate. Malurile, când înalte, drepte, când plecate, îndoite, când verzi de ierburi și de arbori; cu grădinile lor, cu casele cu forme felurite și bizare, cu geamiile cu minarele când primesc culorile lor de la valuri, când ele împrumută formele bizare acestor unde limpezi, capricioase și curgătoare. Malurile și cerul se îngână în sânul undelor. [...]

Soarele apuse și îndată un vânt rece și violent începu să bată de la coasta Europei. Marea luă o culoare mai întunecată; se încreți și începu a fierbe. Valurile se ridicară, se spumară. Ofițerii vaporului dau ordine marinarilor spre a se prepara pentru orice întâmplare. Vântul ne bătea în coasta vaporului, prin urmare mișcarea vaporului era la o parte. Această mișcare, pe care marinarii

o numesc rului, este cea mai supărătoare pentru pasagerii ce suferă de răul mării. Cea mai mare parte din ei căzură pe paturile lor.

Cu vântul începu o ploaie repede, întunericul era acum mare. Mulțime de oameni erau pe podul vaporului, expuși la asprimea timpului: printre ei, femei cu copii mici. [...] Poziția acestor femei atinse inima căpitanului și dete ordin să le coboare și să le așeze sub scare pe care te dai jos în camera pasagerilor de clasa întâi.

D. Bolintineanu, *Călătorii în Moldova*

*Buiuk-Dere – cartier al Istanbulului

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

1. Indică sensul din text al secvenței *începu a fierbe*. **6 puncte**
2. Menționează două destinații ale celor care călătoresc cu vaporul, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează perioada anului în care are loc călătoria descrisă de D. Bolintineanu, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică motivul pentru care căpitanul ordonă mutarea femeilor cu copii. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30 – 50 de cuvinte, ce se întâmplă cu vaporul pe timp de furtună, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

Sugestie de răspuns:

1. Secvența „începu a fierbe” are sensul de „deveni agitată”.
2. Două destinații ale celor care călătoresc cu vaporul sunt Galați și Brăila, așa cum reiese din secvența: „între alții, mai multe dame europene și grece, cele dintâi îmbarcându-se pentru Viena, cele din urmă pentru Galați și Brăila.”
3. Perioada anului în care are loc călătoria descrisă de Dimitrie Bolintineanu este toamna: „La 20 sept. ... mă imbarcai pe un vapor al companiei dunărene austriace.”
4. Observând că femeile și copiii stăteau pe puntea vasului, în bătaia vântului și a ploii, căpitanului i s-a făcut milă. Fiind profund impresionat, a dat ordin ca toți să fie puși la adăpost, fapt ce se observă în fragmentul: „Poziția acestor femei atinse inima căpitanului și dete ordin să le coboare și să le așeze sub scare pe care te dai jos în camera pasagerilor de clasa întâi.”

5. În timpul furtunii, valurile foarte puternice au făcut ca vaporul să se miște într-un mod foarte neplăcut pentru pasageri, în special pentru cei care sufereau din cauza răului de mare, așa cum reiese din text: „Vântul ne bătea în coasta vaporului, prin urmare mișcarea vaporului era la o parte. Această mișcare, pe care marinarii o numesc rului, este cea mai supărătoare pentru pasagerii ce suferă de răul mării. Cea mai mare parte din ei căzură pe paturile lor.”

MODEL

Test 10 (teste de antrenament propuse de M.E.N. pentru examenul de bacalaureat 2020)

Subiectul I.A

Citește următorul fragment:

Colegii de pe atunci ai lui Eminescu își mai aminteau însă de cealaltă locuință. Casa se afla peste drum de bisericuța de lemn „Sf. Treime” și era a bisericii. Odăile ei slujiseră ca chilii pentru călugări și erau, dar, foarte bune pentru a ține lume în gazdă, mai ales că o mare grădină cu plop și pomi roditori o înconjură. Uluci năpădite de viță-de-vie despărțeau grădina cu plop de locul unei fierării. Azi toate acestea au dispărut, și pe aproape trece strada ce s-a numit apoi Eminescu. Și-ar fi închipuit oare Țirțec și micii săi clienți că acel băiețuș fricos avea să dea numele uliții lor? [...] Odaia în care ședea Mihai – nici vorbă împreună cu alții – dădea în grădină și avea la fereastră gratii de fier. Lăsat aci de Gh. Eminovici, cu amintirea recomandațiilor duioase ale mamei, care îi dăduse un șal turcesc să nu răcească peste iarnă, Eminescu își începu activitatea de licean. [...] Micul Eminovici se înfățișă colegilor săi ca un băiețel mărunt și îndesat, părțit la față de aerul de țară și foarte curățel. Părul mare dat peste ceafă, fruntea lată și ochii mari, umerii obrazilor puțin ieșiți îi dăduseră încă de pe atunci acel aer tipic al poetului.

Spirit inegal, incapabil să se supună unei discipline prea aspre, Eminescu nu e în liceu un școlar strălucit, sau mai bine zis nu e unul din acei întâi în clasă, care fac delicia profesorilor și sunt puși monitori. El are preferințe la studiu, iubește lectura, nu însă la școală. Nu-i plăcea să-și învețe lecțiile și de aceea lua note rele. De dragi ce-i erau, uneori, ca să și le pregătească, se suia pe casă. [...]*

În schimb, la limba română și la istorie era tare. Fiindcă n-aveau cărți, învățau gramatica și celelalte după dictat. Eminescu căpătase de la Pumnul însemnările de lecțiuni și le împrumuta și la*

colegi, cu condiția de a nu îndoii și murdări filele, dar temeiul cunoștințelor sale era lectura. Lăsând în plata Domnului problemele de aritmetică, citea pe înfundate, închis în casă, cărți din biblioteca școlii sau de la Pumnul (unde îl aflai mai întotdeauna, duminicile și sărbătorile), hrănindu-se cu compuneri romantico-fantastice ca Povestirile lui Hoffmann [...] și literatura română câtă îi cădea în mâini. Cât despre istorie, dulapurile cu cărți ale lui Gh. Eminovici își găsiseră un nou cititor. Eminescu știa de acasă slova chirilică, iar lecțiile nu și le învăța după manuale, ci de-a dreptul din cărți mai vechi – negreșit cronici – pe care le avea de la Ipotești sau din biblioteca lui Pumnul.

De pe acum istoria antică îl atrăgea. Într-o Istorie universală de Weller, carte plină de atracții, pe care o purta cu sine și la plimbare, și într-o Mitologie de G. Reinbeck, Eminescu găsea mai multe cunoștințe despre lumea antică, despre babiloneni, asirieni, perși, inzi, egipteni, greci, romani, de câte putea afla la școală. Ajutându-l memoria, știa așa de bine la istorie, încât profesorul, vorbind în clasa a II-a B despre tinerețile regelui Cyrus*, spuse în chip de mustrare că în secțiunea A era un elev Eminovici care îi bătea pe toți. A pricinuit mirare mare în tot gimnaziul faptul că Neubauer, profesorul de istorie, om foarte sever, i-a dat cea mai bună notă, ceea ce până atunci nu se mai întâmplase. De altfel, atât Pumnul, cât și Lewinski, profesor și el de istorie, îl iubeau.

G. Călinescu, *Viața lui Mihai Eminescu*

*monitor – elev însărcinat să supravegheze pe colegii lui, în lipsa profesorului

*Pumnul – Aron Pumnul (27 noiembrie 1818 – 24 ianuarie 1866) a fost un cărturar român, lingvist, filolog și istoric literar, profesor al lui Mihai Eminescu

*Cyrus – rege al Persiei, una dintre cele mai importante figuri ale Antichității

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

1. Indică sensul din text al secvenței *îi cădea în mâini*. **6 puncte**
2. Menționează cui îi aparținea casa în care stătea Eminescu, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează două surse din care își procură cărți Mihai Eminescu, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din text. **6 puncte**
4. Explică motivul pentru care nota mare primită de Eminescu la istorie pricinuieste mirare în școală, valorificând ultimul paragraf din textul dat. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30 – 50 de cuvinte, în ce constă spiritul inegal al lui Eminescu, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

Sugestie de rezolvare:

1. Secvența „îi cădea în mâini” are sensul de „găsea”.
2. Casa în care stătea Mihai Eminescu aparținea bisericii, fapt evidențiat în fragmentul: *Casa se afla peste drum de bisericuța de lemn <<Sf. Treime>>” și era a bisericii.*
3. Mihai Eminescu își procura cărți de la biblioteca școlii sau de la profesorul său, Aron Pumnul, așa cum se observă în secvența: *citea pe înfundate, închis în casă, cărți din biblioteca școlii sau de la Pumnul.*
4. Nota mare primită de Eminescu la istorie pricinuieste mirare în școală, deoarece profesorul Neubauer era deosebit de sever și nu acordase niciodată, până la acel moment, o astfel de notă, niciunui elev. Mihai Eminescu reușeste să îl impresioneze pe dascăl prin cunoștințele sale vaste de istorie și obține, astfel, nota maximă.
5. Mihai Eminescu este perceput drept un elev indisciplinat, dar, în același timp, arată profunzime, curiozitate, pasiune. Acesta nu poate suporta disciplina prea aspră din cadrul școlii și nu se situează printre premianții clasei. Cu toate acestea, este pasionat de lectură, fiind interesat în special de literatura română și de istorie.

SUBIECTUL I.B

SUBIECTUL I.B – TEXT ARGUMENTATIV

Elaborarea răspunsului pentru acest subiect se face după o structură specifică oricărui text argumentativ, care trebuie să aibă: ipoteză, argumente, concluzie.

Ipoteza constituie fraza prin intermediul căreia se enunță opinia despre tema dată, folosind formulări precum: **Consider că/În opinia mea/După părerea mea.**

Enunțarea primului argument se realizează prin utilizarea exprimărilor-standard: **În primul rând/Pe de-o parte**, enunțarea fiind urmată de dezvoltarea acestui argument și de oferirea unui exemplu din textul dat: **De pildă/În acest sens/De exemplu, în textul dat.**

Similar, se procedează și după enunțarea celui de-al doilea argument, cu formulări precum: **În al doilea rând/Pe de altă parte.** Urmează dezvoltarea acestuia, iar apoi oferirea unui exemplu din viața personală/culturală, utilizând formulări precum: **De pildă/În acest sens/De exemplu, în filmul/în cartea/din experiența mea.**

Concluzia presupune întărirea afirmației inițiale, din ipoteză, prin folosirea exprimărilor: **Așadar/În concluzie.**

Foarte important este ca, în cuprinsul eseului argumentativ, să se includă conectori precum: **cu toate acestea/ cert este că/ cu atât mai mult cu cât/ desigur că/ fără îndoială că/ astfel/ întrucât/ de aceea**, care sunt specifici oricărui text argumentativ.

MODEL

Test 2 (teste de antrenament propuse de M.E.N. pentru examenul de bacalaureat 2020)

Subiectul I.B

Citește următorul fragment:

Cea mai veche amintire pe care am păstrat-o despre cel ce a fost sufletul „Junimii”, a rămas legată pentru mine de un eveniment însemnat – aş putea zice capital – din viața mea intelectuală. [...]

Când am venit la București ca să-mi încep studiile universitare – ce trebuiau să-și găsească continuarea, după dorința familiei mele, într-o școală politehnică din străinătate – m-am înscris la Facultatea de Științe. În liceu mă interesase mai mult partea pozitivă a învățământului, îndeosebi matematica. În cursul superior, cel puțin, îmi întrebuițam o bună parte din timpul liber dezlegând probleme, de algebră mai ales. Redactasem chiar un curs de geometrie în spațiu și unul de trigonometrie, cu câteva încercări de a demonstra unele teoreme în alte moduri decât cele din manualele de care dispuneam. Orientarea mea inițială, la universitate, era astfel firească și aş fi mers desigur mai departe pe același drum, dacă întâmplarea nu m-ar fi dus, o dată, la cursul lui Maiorescu de la Facultatea de Litere. [...]

Puțin timp însă după înscrierea mea la Facultatea de Științe, unul din noii mei prieteni, care, mai bine informat sau mai curios decât mine, urma, deși studia Dreptul, cursul de istoria filosofiei contemporane de la Facultatea de Litere, m-a luat într-o zi să-l ascult și eu [...].

Sala cu numărul IV, pe care cursul lui Maiorescu o făcuse cunoscută, era plină de lume. Pe băncile din amfiteatru, studenți, îngrămădiți în mare număr: pe scaunele de jos, public străin, ușor de deosebit prin vârsta pe care o arăta: mi-aduc aminte, ca acum, de un bătrân mărunțel, cu părul alb. Și mai era în sală, ce nu se vedea, dar se simțea. Era o atmosferă particulară, anevoie de caracterizat: veselă și totuși concentrată, plină de reculegere și în același timp de nerăbdare. Într-un contrast izbitor cu dezordinea și gălăgia ce precedau începerea altor cursuri, în sala numărul IV toți stau, plini de cuviință, la locurile lor, cu grija parcă să nu tulbure cumva intrarea profesorului, ce se aștepta dintr-un moment într-altul, și să nu întârzie, nici măcar o clipă, primele cuvinte.

Cu o exactitate cronometrică, la orele cinci și un sfert Maiorescu a intrat pe ușă, cu pași mărunți și grăbiți, ținând în mâna stângă, cu brațul îndoit pălăria și câteva foi, de format mare. Întrucât îl vedeam pentru prima oară, m-a impresionat mai întâi, cum era firesc, înfățișarea lui fizică. Era un om robust și energic, care părea hotărât, serios, chiar aspru, un om care, desigur, nu se juca cu lucrurile de care se apuca și nu glumea cu datoriile vieții. Ținuta lui la catedră avea ceva încordat și stăpânit, ceva rigid și hieratic, ceva aproape solemn. Nu fără dreptate s-a zis că părea, câteodată, un preot care celebra un cult. Vocea lui era gravă și oarecum apăsată; cuvintele lui erau rare și parcă sacadate. Fraza lui curgea totuși plină, corectă, de o izbitoare structură literară. Iar gesturile

lui plastice desenau parcă și pentru ochii celor ce-l ascultau contururile ideilor pe care le expunea. Am înțeles atunci, mai întâi, ce însemna darul, marele dar, al vorbirii.

P. P. Negulescu, *Ceva despre Maiorescu*, în vol. *Amintiri despre Titu Maiorescu*

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă familia ne influențează sau nu în alegerea traseului educațional, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Amintiri despre Titu Maiorescu* de P. P. Negulescu, cât și la experiența personală sau culturală.

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Sugestie de rezolvare:

Consider că alegerea traseului nostru educațional este, de (cele mai) multe ori/uneori, influențată de familie, având în vedere că această alegere se face la vârsta la care credem că ne este utilă părerea obiectivă a celor apropiați.

Pe de-o parte, în cele mai multe societăți, în anumite epoci, familia avea rolul determinant în alegerea traseului educațional al propriilor copii, considerând că adolescența era o vârstă a incertitudinilor, a nehotărârii, a incapacității de a lua o decizie esențială pentru viață. **Cu siguranță** că intențiile lor erau dintre cele mai bune, dar nu întotdeauna utile pentru cei în numele cărora luau hotărâri, ale căror abilități, capacități nu erau potrivite, uneori, cu viitoarea meserie pe care urmau să o practice după încheierea respectivelor studii. **Din acest punct de vedere**, mărturia lui P.P.Negulescu, din volumul „Amintiri despre Titu Maiorescu”, este edificatoare: „Când am venit la București ca să-mi încep studiile universitare - ce trebuiau să-și găsească continuarea, după dorința familiei mele, într-o școală politehnică din străinătate”. Întâlnirea cu Titu Maiorescu, în timpul

facultății, admirația pentru personalitatea acestuia și pentru oratorie, i-au schimbat cursul vieții. **Astfel** **că**, independent de voința familiei, a urmat alte studii decât cele politehnice, pentru care părinții îl pregătiseră.

Pe de altă parte, la vârsta adolescenței, nu avem toți capacitatea de introspecție, maturitatea de gândire și profunzimea care ar permite să ne alegem singuri traseul educațional, de aceea, apelăm la sfaturile membrilor familiei, care sunt, în acest caz, cei mai în măsură să ne ajute. **Fără îndoială** că ei ne cunosc cel mai bine calitățile, abilitățile, necesare alegerii viitoarei noastre educații, după absolvirea liceului și ne pot arăta importanța de necontestat a acesteia, în raport cu drumul profesional pe care intenționăm să îl urmăm. Deseori, părinții, găsind argumente convingătoare, oferă copiilor ca exemplu, propria profesie. **Un exemplu, în acest sens**, este personajul Felix Sima, din romanul „Enigma Otiliei”, de George Călinescu, adolescent pentru care, traseul educațional a fost determinat de alegerea făcută de către tatăl său, medic de profesie. Intuiția și sfaturile acestuia au fost corecte, Felix urmând Facultatea de Medicină și devenind, așa cum este menționat în roman, „specialist cunoscut, colaborator la tratate de medicină cu profesori francezi”.

Așadar, familia poate să ne influențeze alegerea traseului educațional, deși, uneori, anumite evenimente schimbă cursul opțiunii inițiale.

MODEL

Test 10 (teste de antrenament propuse de M.E.N. pentru examenul de bacalaureat 2020)

Subiectul I.A

Citește următorul fragment:

Colegii de pe atunci ai lui Eminescu își mai aminteau însă de cealaltă locuință. Casa se afla peste drum de bisericuța de lemn „Sf. Treime” și era a bisericii. Odăile ei slujiseră ca chilii pentru călugări și erau, dar, foarte bune pentru a ține lume în gazdă, mai ales că o mare grădină cu plop și pomi roditori o înconjura. Uluci năpădite de viță-de-vie despărțeau grădina cu plop de locul unei fierării. Azi toate acestea au dispărut, și pe aproape trece strada ce s-a numit apoi Eminescu. Și-ar fi închipuit oare Țirțec și micii săi clienți că acel băiețaș fricos avea să dea numele uliții lor? [...] Odaia în care ședea Mihai – nici vorbă împreună cu alții – dădea în grădină și avea la fereastră gratii de fier. Lăsat aci de Gh. Eminovici, cu amintirea recomandațiilor duioase ale mamei, care îi dăduse un șal turcesc să nu răcească peste iarnă, Eminescu își începu activitatea de licean. [...] Micul Eminovici se înfățișă colegilor săi ca un băiețel mărunt și îndesat, pârlit la față de aerul de

țară și foarte curățel. Părul mare dat peste ceafă, fruntea lată și ochii mari, umerii obrajilor puțin ieșiți îi dăduseră încă de pe atunci acel aer tipic al poetului.

Spirit inegal, incapabil să se supună unei discipline prea aspre, Eminescu nu e în liceu un școlar strălucit, sau mai bine zis nu e unul din acei întâi în clasă, care fac delicia profesorilor și sunt puși monitori. El are preferințe la studiu, iubește lectura, nu însă la școală. Nu-i plăcea să-și învețe lecțiile și de aceea lua note rele. De dragi ce-i erau, uneori, ca să și le pregătească, se suia pe casă. [...]*

În schimb, la limba română și la istorie era tare. Fiindcă n-aveau cărți, învățau gramatica și celelalte după dictat. Eminescu căpătase de la Pumnul însemnările de lecțiuni și le împrumuta și la colegi, cu condiția de a nu îndoii și murdări filele, dar temeiul cunoștințelor sale era lectura. Lăsând în plata Domnului problemele de aritmetică, citea pe înfundate, închis în casă, cărți din biblioteca școlii sau de la Pumnul (unde îl aflai mai întotdeauna, duminicile și sărbătorile), hrănindu-se cu compuneri romantico-fantastice ca Povestirile lui Hoffmann [...] și literatura română câtă îi cădea în mâini. Cât despre istorie, dulapurile cu cărți ale lui Gh. Eminovici își găsiseră un nou cititor. Eminescu știa de acasă slova chirilică, iar lecțiile nu și le învăța după manuale, ci de-a dreptul din cărți mai vechi – negreșit cronici – pe care le avea de la Ipotești sau din biblioteca lui Pumnul.*

De pe acum istoria antică îl atrăgea. Într-o Istorie universală de Weller, carte plină de atracții, pe care o purta cu sine și la plimbare, și într-o Mitologie de G. Reinbeck, Eminescu găsea mai multe cunoștințe despre lumea antică, despre babiloneni, asirieni, perși, inzi, egipteni, greci, romani, de câte putea afla la școală. Ajutându-l memoria, știa așa de bine la istorie, încât profesorul, vorbind în clasa a II-a B despre tinerețile regelui Cyrus, spuse în chip de mustrare că în secțiunea A era un elev Eminovici care îi bătea pe toți. A pricinuit mirare mare în tot gimnaziul faptul că Neubauer, profesorul de istorie, om foarte sever, i-a dat cea mai bună notă, ceea ce până atunci nu se mai întâmplase. De altfel, atât Pumnul, cât și Lewinski, profesor și el de istorie, îl iubeau.*

G. Călinescu, *Viața lui Mihai Eminescu*

**monitor – elev însărcinat să supravegheze pe colegii lui, în lipsa profesorului*

**Pumnul – Aron Pumnul (27 noiembrie 1818 – 24 ianuarie 1866) a fost un cărturar român, lingvist, filolog și istoric literar, profesor al lui Mihai Eminescu*

**Cyrus – rege al Persiei, una dintre cele mai importante figuri ale Antichității*

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă lecturile suplimentare influențează sau nu succesul școlar, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Viața lui Mihai Eminescu* de G. Călinescu, cât și la experiența personală sau culturală.

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente;

14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea.

6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Sugestie de rezolvare:

Consider că lecturile suplimentare influențează, în unele cazuri, succesul școlar, oferind elevilor o altă viziune asupra învățării, deschizându-le noi perspective, ce le permit accesul la un nivel educațional superior.

Pe de-o parte, aceste lecturi le stimulează copiilor și adolescenților imaginația, le dezvoltă capacitatea de înțelegere, de analiză, de realizare a unor conexiuni, absolut necesare în domeniul școlar. **Fără îndoială că** elevii care citesc intens au informații mult mai numeroase și mai complexe decât cele ale colegilor, **de aceea** sunt remarcați de către profesorii care sesizează interesul acestora pentru domeniul respectiv. **De exemplu**, ca elev, Eminescu a fost foarte apreciat, pentru vastele sale cunoștințe literare și istorice, ambele având ca sursă lecturile parcurse în afara materiei asimilate la școală, fapt evidențiat de George Călinescu, în biografia „Viața lui Mihai Eminescu”: „A pricinuit mirare mare în tot gimnaziul faptul că Neubauer, profesorul de istorie, om foarte sever, i-a dat cea mai bună notă, ceea ce până atunci nu se mai întâmplase. De altfel, atât Pumnul, cât și Lewinski, profesor și el de istorie, îl iubeau.”

Pe de altă parte, nu întotdeauna lecturile suplimentare pe care le parcurg elevii constituie o garanție a succesului lor școlar. **Desigur că** acestea le oferă informații despre anumite domenii care îi interesează în viața particulară, dar nu îi pot ajuta în alte domenii din viața școlară, atunci când aceste două tipuri de interese nu coincid. **Edificator în acest sens**, este naratorul-personaj din „Romanul adolescentului miop”, de Mircea Eliade, care este pasionat, în adolescență, de literatură, istorie și filozofie. Toate cunoștințele pe care lecturile suplimentare din aceste domenii i le oferă tânărului Eliade, nu îi sunt de niciun folos la orele de matematică. Ba mai mult, el este preocupat de lectura cărților din aceste domenii chiar și în ziua în care se străduiește, acasă, să studieze

trigonometria, pentru a nu rămâne corigent. Incapabil, **astfel**, din cauza lecturilor, să se concentreze asupra matematicii, se va afla în imposibilitatea de a promova.

Așadar, lecturile suplimentare pot influența, succesul școlar, însă, doar atunci când domeniile de interes ale elevului coincid cu cele pe care acesta le studiază într-un cadru instituționalizat.

SUBIECTUL AL II-LEA

SUBIECTUL AL II-LEA

Acest subiect presupune existența unei cerințe, pe baza unui fragment de text epic/ dramatic sau a unui text liric, precum:

- I. rolul notațiilor autorului;
- II. două modalități de caracterizare a unui personaj;
- III. tip de perspectivă narativă;
- IV. relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

I. ROLUL NOTAȚIILOR AUTORULUI

Într-un text dramatic, notațiile autorului au mai multe roluri:

- precizează ce personaj vorbește și cui i se adresează/precizează ce personaje sunt prezente;
- evidențiază structura specifică textului, acesta fiind împărțit în acte/scene/tablouri;
- arată mimica personajelor;
- vestimentația;
- tonul vocii;
- gesturile/faptele;
- gândurile/atitudinea personajelor;
- constituie o modalitate de caracterizare a personajelor;
- oferă detalii despre spațiul și timpul desfășurării acțiunii.

MODEL

Testul 11 (teste de antrenament propuse de M.E.N. pentru examenul de bacalaureat 2020)

Subiectul al II-lea

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, rolul notațiilor autorului din fragmentul de mai jos.

ACTUL I

SCENA IV

VOICU, POMPILIAN, ȘTEFĂNESCU

Telefonul din boxă a început să sune din chiar momentul intrării lui Ștefănescu. Cu pălăria pe cap, fără să salute pe nimeni, merge direct spre biroul lui și ridică receptorul, aruncându-și în același timp privirea asupra hârtiilor de pe masă.

ȘTEFĂNESCU (*vorbește scurt, retezat, fără brutalitate, dar puțin mecanic, ca un om obișnuit să vorbească de sute de ori pe zi la telefon*): Da... Eu... Nu... Am zis nu... Pagina a doua, coloana a treia [...] ... Fără clișeu... Fără, domnule... (*Închide telefonul. În aceeași atitudine, în picioare, în fața biroului, cu pălăria în cap, continuă să răsfoiască hârtiile de pe birou, de la care, de altfel, nicio clipă nu și-a ridicat privirea.*) Voicule!

VOICU: Aici. (*Se ridică alene de la masă, merge spre boxă, se oprește în fața biroului lui Ștefănescu.*)

ȘTEFĂNESCU: E ceva nou?

VOICU: Mai nimic.

Mihail Sebastian, *Ultima oră*

Notă

Pentru **conținut**, vei primi 6 puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct). **În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.**

Sugestie de rezolvare:

Notațiile autorului, în fragmentul dat, au rolul de a marca structura specifică oricărui text dramatic, împărțit, de obicei, în acte, scene sau tablouri: „Actul I”, „Scena IV”. În al doilea rând, ele arată ce personaje iau parte la acțiune: „Ștefănescu”, „Voicu”, „Pompilian”, dar fixează, de asemenea, coordonatele de timp și de spațiu ale desfășurării acțiunii: „Telefonul din boxă”, „spre biroul lui”, „spre boxă”, „în fața biroului”.

Totodată, notațiile autorului pun în evidență gesturile personajelor: „continuă să răsfoiască hârtiile”, acțiunile acestora: „merge direct spre biroul lui”, atitudinea lor: „În aceeași atitudine”, tonul vocii: „vorbește scurt, retezat, fără brutalitate, dar puțin mecanic”, contribuind la caracterizarea personajelor.

Astfel, prin intermediul lor, se realizează, în textul dat, caracterizarea indirectă a personajului Ștefănescu, atât prin fapte: „merge direct spre biroul lui și ridică receptorul”, „vorbește scurt, retezat, fără brutalitate, dar puțin mecanic, ca un om obișnuit să vorbească de sute de ori pe zi la telefon”, evidențiind rutina ocupației acestuia, dar și prin gesturi: „aruncându-și în același timp privirea asupra hârtiilor de pe masă”, „continuă să răsfoiască hârtiile de pe birou, de la care, de altfel, nicio clipă nu și-a ridicat privirea”. Se poate deduce că acest personaj are o meserie presantă, care presupune rezolvarea a foarte multe sarcini, pe care trebuie să le îndeplinească într-un interval scurt de timp, cu riscul de a fi chiar nepoliticos cu cei din jur și a părea lipsit de respect: „Cu pălăria pe cap, fără să salute pe nimeni”.

MODEL

Testul 3 (teste de antrenament propuse de M.E.N. pentru examenul de bacalaureat 2020)

Subiectul al II-lea

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, rolul notațiilor autorului în fragmentul de mai jos.

ACTUL AL DOILEA

Aceeași cameră, însă aranjată. Pe întâiul plan o masă de lucru – spre stânga, în dreapta, o măsuță cu scaune și canapea, sub un palmier. Pe pereți, tablouri făcute de-o mână de diletant, un orologiu vechi cu lanțuri lungi etc. ... Spre seară. Lampa aprinsă.

SCENA 1

DARIA, GRIGORE, PRIETENA *mică și foarte grasă, la măsuța din dreapta și-au luat ceaiul*

GRIGORE: Daria, înțeleg să spui toate acestea doamnei Procopiu (*arată spre Prietena*), fiindcă ți-e bună prietenă și, desigur, niciun cuvânt n-are să fie auzit de urechea mare și curioasă a orașului, dar...

Lucian Blaga, *Daria*

Notă

Pentru **conținut**, vei primi 6 puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct). **În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.**

Sugestie de rezolvare:

Notațiile autorului au rolul de a arăta structura specifică textului dramatic, acesta fiind împărțit de obicei în acte, scene, tablouri, în fragmentul de față doar în acte și scene: „Actul al doilea”, „Scena 1”. Totodată, arată ce personaje iau parte la acțiune: „Daria, Grigore, Prietena”.

Ele fixează spațiul desfășurării evenimentelor: „Pe întâiul plan o masă de lucru – spre stânga, în dreapta, o măsuță cu scaune și canapea, sub un palmier. Pe pereți, tablouri făcute de-o mână de diletant, un orologiu vechi cu lanțuri lungi etc. ... ” și timpul în care au loc acestea: „Spre seară”.

De asemenea, notațiile autorului subliniază gesturile personajelor: „arată spre Prietena”, precum și acțiunile acestora: „la măsuța din dreapta și-au luat ceaiul”.

Nu în ultimul rând, indicațiile scenice constituie o modalitate de caracterizare a personajelor. Caracterizarea indirectă se realizează prin fapte: „la măsuța din dreapta și-au luat ceaiul”, ceea ce arată că personajele au un stil de viață relaxat, asemănător celui occidental. Acestea sunt caracterizate indirect și prin mediul în care trăiesc: „Aceeași cameră, însă aranjată”, subliniind faptul că personajele sunt ordonate, iar mobilierul de calitate: „o măsuță cu scaune și canapea” și detaliile: „un palmier” „tablouri”, „un orologiu vechi”, „o masă de lucru” fac trimitere la starea materială mulțumitoare a familiei respective, precum și la poziția socială bună a membrilor acesteia.

Testul 11 (teste de antrenament propuse de M.E.N. pentru examenul de bacalaureat 2021)

Subiectul al II-lea

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, rolul notațiilor autorului în fragmentul de mai jos.

ACTUL I

Interiorul unei cârciume, clădite cu grinzi de lemn. [...] la mijloc, ușa de la intrare; la stânga, fereastră mare și prăvălie cu oblon; lângă fereastră, taraba. La stânga, planul întâi și al doilea,

două uși care dau în două odăi. La dreapta, planul întâi, chepengul beciului și o ușă care dă în celar*. La stânga, în față, o masă de lemn și scaune rustice. Lavițe pe lângă pereți.*

SCENA I

DRAGOMIR, GHEORGHE și ANCA

Toți trei stau împrejurul mesei pe care arde o lampă mică cu petrol. Gheorghe ține o gazetă în mână. Anca lucrează la o cămașă.

GHEORGHE: E greu să scape, firește... dar se-ntâmplă... Așa fac mai toți câți scapă: dintru-ntâi s-arată pocăiți, se prefac proști, se dau cu binișorul și, odată, când le vine bine, p-aici ți-e drumul...

DRAGOMIR: Adică și ăsta era șiret... se prefăcea... (*Zâmbind.*) Am înțeles.

I. L. Caragiale, *Năpasta*

**chepeng* – ușă sau capac orizontal ușor înclinat cu care se închide intrarea într-o pivniță sau beci

**celar* – (pop.) mică încăpere în locuințele țărănești, pentru păstrarea alimentelor și a obiectelor casnice

Sugestie de rezolvare:

Notațiile autorului au rolul de a arăta structura specifică textului dramatic: “Actul I”, “Scena I” și de a preciza numele personajelor: “Dragomir”, “Gheorghe”, “Anca”. De asemenea, fixează timpul și spațiul desfășurării acțiunii. Spațiul este reprezentat de “interiorul unei cârciume”, “la stânga, fereastră mare și prăvălie cu oblon; lângă fereastră, taraba”, “, două uși care dau în două odăi.” Timpul în care au loc evenimentele este seara, fapt dedus din existența unei lămpi care este aprinsă: “pe care arde o lampă mică cu petrol”. Totodată, arată gesturile personajelor: “Gheorghe ține o gazetă în mână”, precum și mimica acestora: “zâmbind”.

Notațiile autorului constituie modalitate de caracterizare a personajelor. În textul dat, apare caracterizarea indirectă prin atitudine. Din faptul că personajele stau împreună, se poate deduce că între ele erau relații strânse, de prietenie sau că făceau parte din aceeași familie: “toți trei stau împrejurul mesei.” Se observă că personajul Gheorghe este preocupat de știrile din ziare, așadar are un intelect peste medie: “Gheorghe ține o gazetă în mână”, iar personajul feminin lucrează, coase, ceea ce arată hărnicia ei: “Ana lucrează la o cămașă.”

De asemenea, personajele sunt caracterizate prin mediul în care trăiesc: “interiorul unei cârciume”. Faptul că personajele dețin un magazin, arată meseria/ocupația acestora: “prăvălie cu

oblon; lângă fereastră, taraba“, ceea ce sugerează că personajele au o situație materială bună și că se pricep să facă negustorie, să vândă produse, pentru un trai decent. În descrierea casei, se observă și prezența unui beci și a unei cămări, adică oamenii respectivi știau să se gospodărească. Mobilierul modest și piesele puține arată că personajele economisesc banii câștigați, că nu-i folosesc pentru a cumpăra mobilier și că sunt ponderate în utilizarea banilor: “La stânga, o masă de lemn și scaune rustice. Lavițe pe lângă pereți.”

II. DOUĂ MODALITĂȚI DE CARACTERIZARE A UNUI PERSONAJ

Caracterizarea personajelor dintr-o operă literară poate fi atât directă, cât și indirectă.

Caracterizarea directă este făcută de către narator (în textele epice)/autor (în textele dramatice), de către alte personaje, de către personajul însuși (autocaracterizare).

Caracterizarea indirectă este cea prin fapte, gesturi, vestimentație, mediul în care trăiesc personajele, prin nume, limbaj, gânduri, atitudine, relația cu alte personaje.

1. directă - se observă în text, fie prin intermediul portretului fizic, fie al celui moral și se realizează:

- de către narator/autor
- de către alte personaje
- de către personajul însuși (autocaracterizare)

2. indirectă - poate fi dedusă din acțiunile personajelor și se realizează:

- prin gesturi/fapte
- prin vestimentație
- prin mediul în care trăiește personajul
- prin nume
- prin limbaj
- prin gânduri
- prin comportament/atitudine
- prin relația cu alte personaje

MODEL

Test 14 (teste de antrenament propuse de M.E.N. pentru examenul de bacalaureat 2020)

Subiectul al II-lea

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, două modalități de caracterizare a personajului, identificate în fragmentul dat.

Stranie apariție și Hacik, așa de străin și totuși atât de apropiat de peisagiul acesta, că nu l-aș putea închipui în alt loc. Un om ridicol: mic, subțire, păros, cu sprâncenile împreunate, fără vârstă. Limbaj amuzant, dar și mai amuzant e timbrul vocii, pe care nu-l pot reda prin scris. O caracteristică are că te salută ori de câte ori te-ar întâlni, și te întâlnește de o sută de ori pe zi. Prima dată l-am descoperit pe o bicicletă, cu o cutie de pălării în mână. Era țațoș, drept, cu o mână abia sprijinind ghidonul. Ce rost o fi avut bicicleta între cele câteva magazine sau cutia de pălării rămâne inexplicabil. E gata să facă servicii și, dacă îl iscodești puțin, începe să-ți povestească despre dragostea lui fără speranțe pentru o fată tuberculoasă. Dacă l-ar accepta, ar lua-o de nevastă, cu orice risc.

Hacik are un suflet admirabil, exprimat ridicol, dar în cazul lui ridicolul ți-l face cu atât mai drag. Poartă pretutindeni vioara cu el și e suficient să-l surprinzi noaptea în vreun colț de lângă mare, cântându-și toate deznădejile, ca să-ți fie, măcar pentru o clipă, frate.

Ioana mi-a spus: „Când am fost la Caverna, în timpul despărțirii noastre, numai cu Hacik mă simțeam mai bine, căci îmi amintea de tine.” De ce? Căci între mine și Hacik nu-i nicio asemănare. Poate că Hacik nu este decât eu, ușor caricaturizat sau simplificat, fără amănuntele care mă complică inutil? Sau poate că lângă ființa tragică și ireală a lui Hacik orice deznădejde găsește un teren prielnic?

Anton Holban, *Ioana*

Sugestie de rezolvare:

În textul dat, personajul Hacik este caracterizat direct de către narator, atât prin portretul fizic: „mic, subțire, păros, cu sprâncenile împreunate, fără vârstă”, „Limbaj amuzant, dar și mai amuzant e timbrul vocii”, cât și prin cel moral: „Hacik are un suflet admirabil”. Totodată, Hacik este caracterizat direct de către alte personaje: „Poate că Hacik nu este decât eu, ușor caricaturizat sau simplificat”, „ființa tragică și ireală a lui Hacik”.

Caracterizarea indirectă prin acțiuni evidențiază un personaj sociabil, politicos, atent la cei din jur: „te salută ori de câte ori te-ar întâlni, și te întâlnește de o sută de ori pe zi”, plin de solitudine, gata oricând să-i ajute pe ceilalți: „E gata să facă servicii”.

Indirect, Hacik este caracterizat și prin atitudine: „începe să-ți povestească despre dragostea lui fără speranțe pentru o fată tuberculoasă. Dacă l-ar accepta, ar lua-o de nevastă, cu orice risc.”, demonstrând, astfel, multă generozitate și empatie.

Tot indirect este caracterizat prin gesturi: „*Poartă pretutindeni vioara cu el și e suficient să-l surprinzi noaptea în vreun colț de lângă mare, cântându-și toate deznădejile.*”, pentru a sublinia simțul muzical al personajului, firea artistică a acestuia, dublate de o mare sensibilitate.

MODEL

Test 16 (teste de antrenament propuse de M.E.N. pentru examenul de bacalaureat 2020)

Subiectul al II-lea

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, două modalități de caracterizare a personajului, identificate în fragmentul dat.

ACTUL I

SCENA I

BUIAC, CASIERUL, JEAN GOLDENBERG, DIDI, ANGELA, SUBDIRECTORUL

(*Afară de Mitică Popescu, toți funcționarii lucrează la locurile lor. Intră subdirectorul.*)

SUBDIRECTORUL (*mic, uscat, cu o bărbuță dură și cărunț, cu ochelarii încrunțați, plimbă, după ce vede locul lui Mitică gol, o privire cercetătoare. Vorbește cu un pronunțat accent ardelenesc.*):

Unde-i domnul Mitică Popescu? Bun. Să-i spuneți să mă caute îndată ce vine. (*Către Buiac:*) Mă reped cu mașina până la minister. Dacă sosesc cei doi negustori din Galați, să mă aștepte.

BUIAC (*tip de flăcău crescut din plin, sănătos, ardelean și el, dar cu mai puțin accent*): Da, domnule subdirector.

JEAN (*[...] După ce se asigură prudent că subdirectorul a plecat*): S-a cam ars amicul Mitică. Dacă intri în cleștele ăsta cu ochelari, proastă afacere.

ANGELA (*de optsprezece ani, frumoasă, dulce și bună*): Săracul!

Camil Petrescu, *Mitică Popescu*

În textul dat, trei personaje, subdirectorul, Buiac, Angela, sunt caracterizate direct de către autor, atât prin portretul fizic: „*mic, uscat, cu o bărbuță dură și cărunț*”, „*tip de flăcău crescut din plin, sănătos, ardelean*”, „*de optsprezece ani, frumoasă*”, cât și prin cel moral: „*dulce și bună*”. Subdirectorul este caracterizat direct și de către alte personaje: „*cleștele ăsta cu ochelari*”.

Caracterizarea indirectă prin atitudine a subdirectorului evidențiază un personaj sever, ce pare foarte ocupat: „*Mă reped cu mașina până la minister*” și care își acordă multă importanță: „*Dacă sosesc cei doi negustori din Galați, să mă aștepte*”, obișnuit ca subalternii să îl respecte: „*Unde-i domnul Mitică Popescu? Să-i spuneți să mă caute îndată ce vine*”. Tot indirect este caracterizat prin gesturi: „*cu ochelarii încrunțați, plimbă, după ce vede locul lui Mitică gol, o privire cercetătoare*”, subliniindu-se, astfel, dorința de a avea toți angajații sub control și de se impune în fața acestora.

Buiac este caracterizat indirect prin limbaj: „*Da, domnule subdirector*”, pentru a se evidenția atitudinea servilă, umilă, a acestuia față de șeful său. Jean este caracterizat indirect, pe de-o parte prin gesturi: „*După ce se asigură prudent că subdirectorul a plecat*”, pe de altă parte, prin limbaj: „*S-a cam ars amicul Mitică. Dacă intri în cleștele ăsta cu ochelari, proastă afacere*”, personajul dovedindu-se prudent, oportunist, ipocrit.

MODEL

Test 7 (teste de antrenament propuse de M.E.N. pentru examenul de bacalaureat 2020)

Subiectul al II-lea

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, două modalități de caracterizare a personajului dintr-un text dramatic, identificate în fragmentul dat.

CORINA (într-o rochie caldă de casă. Ștefan în pantaloni gri, pulover albastru, cu mâneci lungi și închis la gât. Ținuta lor arată o dimineață rece de munte. Corina, pe terasă, în stânga, pe un șezlong,

aproape paralel cu rampa, privește afară, spre culise, într-un fel de reverie atentă ca și cum ar urmări ceva foarte important, ce se petrece acolo. În hol, comod instalat într-unul din fotoliile albe de nuiete, Ștefan citește o carte. La ridicarea cortinei, o clipă de tăcere prelungește această situație, care durează probabil mai de demult): Încă una...

ȘTEFAN: Ai spus ceva?

CORINA: A mai căzut încă una. E a șaptesprezecea. Ieri au fost unsprezece. Alaltăieri cinci.

ȘTEFAN: Vrei să le numeri pe toate?

CORINA: Aș vrea! Sunt așa de multe, că mi-ar trebui o eternitate... Ștefan!

ȘTEFAN (*fără să-și întrerupă lectura*): Daa...

CORINA: Pot să spun o prostie?

ȘTEFAN: Te rog. Nu te jena.

CORINA: Eu până acum nu văzusem niciodată cum cade o frunză. Credeam că se rupe și cade.

ȘTEFAN: Ai intuiții miraculoase, Corina. Închipuiește-ți că într-adevăr asta e singura metodă a frunzelor de a cădea: se rup și cad. Mă epatezi.

CORINA: Și tu mă epatezi, dragul meu. Prin ignoranță. Nu știi, nu bănuiești câte gesturi mărunte sunt într-o cădere de frunză... (*Tăcere.*) Optsprezece...

Mihail Sebastian, *Jocul de-a vacanța*

Notă

Pentru **conținut**, vei primi 6 puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Sugestie de rezolvare:

În textul dat, se realizează caracterizarea directă de către alte personaje. Ștefan folosește o undă de ironie prietenească, atunci când remarcă intuiția Corinei: „Ai intuiții miraculoase, Corina”, „Mă epatezi.”, replica acesteia, privitoare la Ștefan, fiind similară: „Și tu mă epatezi, dragul meu. Prin ignoranță”. Se observă în text autocaracterizarea, Corina fiind vulnerabilă și temătoare cu privire la propriile păreri, expuse în fața celorlalți: „Pot să spun o prostie?”.

De asemenea, este prezentă caracterizarea indirectă, prin vestimentație. Corina pare o persoană deschisă, plăcută, blândă, căreia îi plac nuanțele luminoase: „*într-o rochie caldă de casă*”,

ceea ce arată că personajul are un stil de viață relaxat. Ștefan pare o fire introvertită, fiind probabil o persoană sobră, poate severă, mai rigidă: „*Ștefan în pantaloni gri, pulover albastru, cu mâneci lungi și închis la gât*”.

Cei doi sunt caracterizați indirect, prin mediul în care trăiesc: „*pe terasă, în stânga, pe un șezlong*”, „*În hol, comod instalat într-unul din fotoliile albe de nuiete*”, subliniind faptul că au o situație materială foarte bună, iar mobilierul de calitate arată bunul gust al celor care locuiesc acolo.

Se realizează și caracterizarea indirectă prin gesturi: „*Ștefan citește o carte*”, „*fără să-și întrerupă lectura*”, ceea ce arată preocupările intelectuale ale acestui personaj și faptul că este un om profund, căruia lectura îi face mare plăcere. Corina pare sensibilă, atentă la detalii, visătoare, ușor impresionabilă: „*Corina, pe terasă, [...] privește afară, [...] într-un fel de reverie atentă, ca și cum ar urmări ceva foarte important, ce se petrece acolo.*”.

III. TIP DE PERSPECTIVĂ NARATIVĂ

Într-un text epic, perspectiva narativă reprezintă punctul de vedere al naratorului asupra evenimentelor prezentate. Aceasta poate fi obiectivă sau subiectivă.

1. perspectivă obiectivă:

- narator obiectiv (relatează evenimentele detașat, neimplicat, nu comentează, nu judecă acțiunile personajelor);
- narator omniscient (știe totul despre personaje, având acces la trăirile, gândurile acestora, cunoaște detalii despre trecutul lor, despre acțiunile prezente și viitoare);
- narator omniprezent (este prezent, în același timp, în existența tuturor personajelor);
- narațiune la persoana a III-a (în text sunt prezente verbe și pronume de persoana a III-a, singular și plural);
- omnisciența naratorului conferă relatării un caracter creditabil;
- accentul este pus în text pe fapte, întâmplări, nu pe trăiri, emoții.

2. perspectivă subiectivă:

- narator subiectiv, care este și narator-personaj (relatează evenimentele implicat);
- narator care nu mai este omniscient (nu știe ce simt, ce gândesc celelalte personaje);
- narator care nu mai este omniprezent (nu este prezent, în același timp, în viața tuturor personajelor);
- narațiune la persoana I (în text sunt prezente verbe și pronume de persoana I, singular și plural);
- absența omniscienței naratorului conferă relatării un caracter necreditabil;
- accentul este pus în text pe trăiri, emoții, sentimente.

MODEL

Test 1 (teste de antrenament propuse de M.E.N. pentru examenul de bacalaureat 2020)

Subiectul al II-lea

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, perspectiva narativă din fragmentul de mai jos.

Cristina Madolschi întinse scrisoarea despăturită, fluturând-o de un colț între degetele uscate. Tudor Stoenescu-Stoian părăsi jilțul s-o ia în primire și se apropie de fereastră s-o descifreze în lumina vântată a crepusculului.

Supraviețuitoarea Movileștilor îi urmări privirea plimbată pe rânduri, cu ochii ei ficși și adânc scufundați în orbitele osoase. Toată viața Cristinei Madolschi se concentrase în această așteptare. Suflarea îi expirase pe buzele albe și subțiri. Cu mâinile cuminte așezate pe genunchi, Iordăchel Păun o privea cu milă.

Se auzi, un răstimp, numai foșnetul ploii și vântul în ferestre.

Pentru Tudor Stoenescu-Stoian, scrisul din foaia învechită, cu cerneală palidă, nu avea nicio însemnătate. Cel mult, îi putea satisface o curiozitate de grafolog, dacă ar fi voit să reconstituie, din slova dezordonată, firea răposatului Pinteș Căliman. Dar jucă până la sfârșit comedia caritabilă pe care i-o ceruse Iordăchel Păun.

Cezar Petrescu, *Oraș patriarhal*

Sugestie de rezolvare:

Perspectiva narativă din fragmentul dat este obiectivă.

Naratorul omniscient oferă detalii despre existența personajelor: „Supraviețuitoarea Movileștilor”, „o curiozitate de grafolog”, „răposatului Pinteș Căliman”, despre atitudinea lor: „Suflarea îi expirase”, „o privea cu milă”, „jucă până la sfârșit comedia caritabilă”. Totodată, naratorul omniscient știe ce acțiuni întreprind personajele: „părăsi jilțul”, „se apropie de fereastră”. Acesta schițează, totodată, câteva elemente de portret fizic: „între degetele uscate”, „orbitele osoase”, „buzele albe și subțiri”, și fixează reperele spațio-temporale ale acțiunii: „părăsi jilțul”, „se apropie de fereastră”, „lumina vântată a crepusculului”. Naratorul este obiectiv, fapt ce se transpune, în text, în atitudinea detașată cu care prezintă faptele, fără a adăuga comentarii: „îi urmări privirea plimbată pe rânduri”, „să reconstituie, din slova dezordonată”. Se utilizează narațiunea la persoana a III-a, relevante fiind formele verbale: „privea”, „jucă”, „întinse”, dar și cele pronominale: „o”, „îi”, „se”.

Toate acestea conferă relatării un caracter creditabil.

MODEL

Test 10 (teste de antrenament propuse de M.E.N. pentru examenul de bacalaureat 2020)

Subiectul al II-lea

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, perspectiva narativă din fragmentul următor:

În marșea aceea, bătrâna nu-l aștepta pe Urcan. Plecase de acasă de-abia de o săptămână. Trebuia să meargă pe Valea Florilor, pe la Cojocna și prin părțile Clujului și apoi peste trei săptămâni

să se întoarcă pe drumul Feleacului la Turda, de unde avea să-l aducă acasă Simion cu căruța. „De ce o fi venind așa degrabă?” se întrebă femeia. Hm! Căscă lung, cu zgomot. Socotind că așa cum vine el încet, șoltâc-șoltâc, mai este vreme până ajunge acasă, își adună întâi încet firul pe fus. Bătrânul era încă în deal, departe. De câțiva ani, Urcănesii nu-i mai bătea inima când îl vedea întorcându-se, după o lipsă de săptămâni. Mai căscă o dată, apoi împlântă fusul în furcă. „Oare el e, ori numai seamănă?” Duse mâna streășină la ochi și se uită stăruitor în zarea drumului. Pe alții nu i-ar fi cunoscut de la o zvârlitură, căci îmbătrânind nu mai vedea departe ca în tinerețe, dar pe Urcan îl recunoștea de cum se ivea în deal. — El e dară. Cine să fie, vorbi ea singură. Ce-i, de vine atât de repede? Se desprinsese cu greu de pe scaun, căci de ședere îndelungată o dureau oasele.

Pavel Dan, *Înmormântarea lui Urcan bătrânul*

Notă

Pentru **conținut**, vei primi 6 puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Sugestie de rezolvare:

Perspectiva narativă din textul „Înmormântarea lui Urcan bătrânul”, de Pavel Dan este obiectivă, se transpune în atitudinea detașată cu care naratorul obiectiv prezintă faptele, fără a adăuga comentarii, fără a manifesta compasiune față de grijile și problemele bătrânei: „Se desprinsese cu greu de pe scaun, căci de ședere îndelungată o dureau oasele.”

Narațiunea se realizează la persoana a III-a, relevante fiind formele verbale: „bătrâna nu-l aștepta”, „să se întoarcă”, „se întrebă” și pronominale: „l”, „se”, „el”, „ea” .

Naratorul este omniscient, oferă detalii exterioare despre: existența personajelor (bătrâna - „Urcănesii”, Urcan); relația dintre acestea; gesturi, acțiunile întreprinse: „Căscă lung, cu zgomot își adună întâi încet firul pe fus.”, „Mai căscă o dată, apoi împlântă fusul în furcă.” De asemenea, are acces și la gândurile și trăirile personajului feminin: „De ce o fi venind așa degrabă?” se întrebă femeia.”, „De câțiva ani, Urcănesii nu-i mai bătea inima când îl vedea întorcându-se, după o lipsă de săptămâni.” Fixează coordonatele spațiale ale acțiunii: „pe drumul Feleacului la Turda”, precum și cele temporale: „În marțea aceea”.

Aceste amănunte semnificative conferă relatării un caracter creditabil.

MODEL

Test 19 (teste de antrenament propuse de M.E.N. pentru examenul de bacalaureat 2020)

Subiectul al II-lea

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, perspectiva narativă din fragmentul de mai jos.

Mă întreb: de ce nu însemn eu faptele Isabellei cu vorbele Isabellei? Poate pentru că vorbește prea mult. Iar în fața acestui caiet nu mi le amintesc. Astăzi am fost chiar uimit că, după o dimineață petrecută împreună, sunt incapabil să scriu aici ce a vorbit. Gândurile – cu ajutorul gândurilor mele – le cunosc, înțeleg ce spune Isabel, dar nu știu cum le spune. Probabil se folosește de exclamații; iar povestirile ei sunt prea frumoase ca să mi le amintesc; sau sunt atât de personale, încât scrisul meu nedibaci nu izbuteste să le păstreze. Astăzi, Isabel mi-a povestit copilăria ei la Simla. Și-a început școala la călugărițe. A avut o prietenă care acum se află în Scotland. Prietena era întotdeauna bolnavă, era palidă. Încerc iarăși să surprind o formă precisă, un trup cu o anumită lumină și un suflet cu anumite margini. Și să fie aceasta Isabel. Iar alături de ea, prietena bolnavă. Nu izbutesc s-o văd. Unde e Isabel, sub brazii aleiilor din Simla?

Mircea Eliade, Isabel și apele diavolului

Notă

Pentru **conținut**, vei primi 6 puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Sugestie de rezolvare:

Perspectiva narativă din textul dat este subiectivă.

Se observă că, în text, accentul este pus pe trăirile, emoțiile, frământările sufletești, sentimentele personajului, care rememorează evenimente din trecut: „Astăzi am fost chiar uimit”, „Încerc iarăși să surprind”, „sunt incapabil”, „Mă întreb”, „nu mi le amintesc”.

Naratorul este subiectiv, deoarece este implicat în relatarea evenimentelor, pe care le-a trăit. El devine, astfel, narator-personaj: „Gândurile – cu ajutorul gândurilor mele – le cunosc”, „de ce nu însemn eu faptele Isabellei cu vorbele Isabellei?”.

Naratorul nu este omniprezent și nici omniscient, deci nu știe ce simt, ce gândesc celelalte personaje: „Unde e Isabel, sub brazii aleiilor din Simla?”, „înțeleg ce spune Isabel, dar nu știu cum le spune”.

Toate acestea conferă relatării un caracter necreditabil.

Narațiunea se realizează la persoana I, fapt evidențiat în text prin verbe de persoana I: „nu știu”, „întreb”, „nu-mi amintesc”, „înțeleg” și pronume de aceeași persoană: „-mi”, „mă”, „eu”.

IV. RELAȚIA DINTRE IDEEA POETICĂ ȘI MIJLOACELE ARTISTICE

În cadrul răspunsului pe care elevul îl va concepe, pentru această cerință, trebuie ca, mai întâi, să precizeze care este ideea centrală din textul dat.

Apoi, trebuie să se identifice figurile de stil, precum și semnificația fiecăreia dintre ele. În plus, elevul poate preciza care sunt imaginile artistice (vizuale, auditive, motorii, olfactive etc.) și ce rol au acestea.

MODEL

Test 2 (teste de antrenament propuse de M.E.N. pentru examenul de bacalaureat 2020)

Subiectul al II-lea

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

*Nu mai zăresc și-aș sta să mai ascult,
Poteca merge încă mult?*

*Și cine-ar fi croit-o prin mohor
Pentru un singur călător?*

*Nici apele, nici vântul n-o-nterup.
E pas de sfânt, e pas de lup?*

*Se duce, doar se duce și nu vine,
Cărare-aleasă numai pentru mine.*

*De când o umblu, fără de răscruce,
Nu vreau să merg și ea mă duce.*

*M-aș odihni... Secundă cu secundă
Poteca înapoi mi se scufundă.*

Tudor Arghezi, *Nu mai zăresc...*

Notă

Pentru **conținut**, vei primi 6 puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct). **În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.**

Sugestie de rezolvare:

Ideea poetică centrală din textul *Nu mai zăresc...*, de Tudor Arghezi, este aceea a destinului uman și a trecerii ireversibile a timpului, care își pune pecetea, inevitabil, asupra acestuia.

Titlul poeziei este reluat în incipitul acesteia, pentru a sublinia imposibilitatea ființei umane de a anticipa evenimentele din viață și de a prevedea când se va finaliza aceasta. Interogațiile retorice *Poteca merge încă mult?*; *Și cine-ar fi croit-o prin mohor/ Pentru un singur călător?*, precum și metafora *Cărare-aleasă numai pentru mine* sugerează parcursul și unicitatea existenței umane. Eul liric subliniază, prin intermediul personificării *Nici apele, nici vântul n-o-ntrerup*, ideea că nici obstacolele, nici provocările vieții nu-i pot fragmenta acesteia cursul. Aceeași idee este reluată în text, prin folosirea interogației retorice *E pas de sfânt, e pas de lup?*, evidențiindu-se, astfel, în opoziție, aspectele pozitive și negative din viața omului.

Personificarea *Se duce, doar se duce și nu vine* face trimitere la imposibilitatea omului de a se întoarce în timp, iar *Nu vreau să merg și ea mă duce* - tot o personificare -, se referă la curgerea neîntreruptă a vieții și îmbătrânirea inevitabilă, căreia ființa umană nu i se poate opune.

Versurile *De când o umblu, fără de răscruce, [...] M-aș odihni...* subliniază oboseala generată de parcursul greu al vieții, dar și încercarea nereușită a eului liric de a opri timpul în loc. Repetiția *Secundă cu secundă*, precum și metafora *Poteca înapoi mi se scufundă*, din finalul textului completează toate ideile poetice anterioare și scot în evidență trecerea ireversibilă a timpului.

MODEL

Test 15 (teste de antrenament propuse de M.E.N. pentru examenul de bacalaureat 2020)

Subiectul al II-lea

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

*Sub cerul plin de nouri vezi șesu-n răsărit,
Întins în zare lungă și fără de sfârșit,
Iar colo-n miază-noapte cu codri de stejar
Se pierd una cu cerul Carpații seculari;
Dar spre apus prin nouri o geană e subțire,
Prin care cerul râde cu-a lui nemărginire;
A nourilor lume aurită e de soare
Ce cu văpaie albă, frumoasă, orbitoare,
Împrăștie în neguri subțiri din juru-și norii;
Ca la minune cată la dânsul călătorii.
Deodată ți se pare că ceru-ntreg se rumpe
În ploi scânteietoare de colb de pietre scumpe,
Apunerea cerească părea de roze ninsă,
Ca pâsla păreau albe dumbravele sub dânsa,
Iar mări și lacuri, ape sclipesc ca și oglinzi,
Apoi, când răsăritul cu ochii îl cuprinzi.*

Mihai Eminescu, *Sub cerul plin de nouri*

Notă

Pentru **conținut**, vei primi 6 puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Sugestie de rezolvare:

Ideea poetică centrală din textul dat este reprezentată de frumusețea unui tablou de natură, pe care observatorul îl privește plin de admirație.

Momentul zilei, în care soarele răsare, este subliniat atât prin metafora *Dar spre apus prin nouri o geană e subțire*, personificarea *Prin care cerul râde cu-a lui nemărginire*, cât și prin inversiunea și epitetul din versul *A nourilor lume aurită e de soare*. Frumusețea elementelor din planul terestru este redată prin imagini vizuale sugestive *Iar colo-n miază-noapte cu codri de stejar/ Se pierd una cu cerul Carpații seculari*, iar coordonatele planului cosmic, prin imagini vizuale și

motorii, deopotrivă: *Ce cu văpaie albă, frumoasă, orbitoare, / Împrăștie în neguri subțiri din juru-și norii.*

Motivul soarelui se repetă în text, prin intermediul epitetului triplu *văpaie albă, frumoasă, orbitoare* și al personificării *Împrăștie în neguri subțiri din juru-și norii*, care compun imagini vizuale menite să sublinieze clipele în care privitorul se bucură de spectacolul uluitor al naturii. Două comparații: *Apunerea cerească părea de roze ninsă* și *Ca păsla păreau albe dumbravele sub dânsa*, alături de metaforele *ploi scânteietoare* și *colb de pietre scumpe*, creionează măreția unui alt moment al zilei, apusul.

Ultimele versuri ale poeziei scot în evidență, de asemenea, imaginea soarelui *Apoi, când răsăritul cu ochii îl cuprinzi* și planul cosmic, ce se întrepătrunde cu cel terestru, conturat prin utilizarea enumerației *mări și lacuri, ape*, precum și a comparației *ape sclipesc ca și oglinzi*.

SUBIECTUL al III-lea

SUBIECTUL AL III-LEA – ESEUL STRUCTURAT

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale unui text poetic studiat, aparținând lui Tudor Arghezi.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului poetic studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
- comentarea a două imagini/idei poetice relevante pentru tema textului poetic studiat;
- analiza a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic ales (de exemplu: titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, motive poetice, figuri semantice, elemente de prozodie etc.).

Notă Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Sugestie de rezolvare:

Marcând un punct de răscruce în evoluția liricii românești din secolul al XX-lea, creația poetului Tudor Arghezi distilează, într-o formă artistică superioară, esența cuvântului care zidește și a luminării interioare prin artă.

Poezia *Testament* deschide primul volum al autorului, apărut, sub titlul *Cuvinte potrivite*, în 1927. Textul se încadrează în modernism, înțeles ca orientare literară din perioada interbelică, incluzând toate acele mișcări artistice care exprimă o ruptură de tradiție, negând în forme uneori extreme, epoca ori curentul care le-au precedat.

O trăsătură care atestă apartenența poeziei la modernism este utilizarea în text a unui amestec de registre stilistice. Arghezi a afirmat că la dispoziția scriitorului stă câmpul întins al limbii

poporului, nu doar un mănunchi de cuvinte „alese”, care ar putea fi socotite, în mod nejustificat, numai ele proprii literaturii artistice. Din registrul vast al lexicului, scriitorul poate folosi orice categorie, chiar și cuvinte de la periferia limbii, considerate altădată degradate, în măsura în care vorbele pot să mărturisească mai pregnant gândurile creatorului. Garabet Ibrăileanu afirma despre Tudor Arghezi că „se mișcă cu succes estetic pe cel mai întins registru al limbii române.” În poezia *Testament*, acest aspect este evidențiat prin existența unei mari varietăți de termeni. Sunt utilizate arhaisme: *plăvani, ușure, hrisov, sarici, ocară*, regionalisme: *făcui, grămădii*, neologisme: *canapea, obscure*, termeni religioși: *Dumnezeu, Domnul*, termeni populari: *bube, zdrențe, împărecheată*. Poetul nu se sfiște să mărturisească deseori că sursa de inspirație o constituie limbajul truditorilor pământului, din care el selectează anumite cuvinte, care răspund cel mai bine năzuințelor sale artistice. Ele sugerează un anumit mod de existență: *râpi, gropi, sudoare, brânci, bici, brazdă, plăvani, ocară, mânie, robi*, conturând lumea sărăciei și a suferinței, pe care artistul o ilustrează în versurile sale.

O a doua trăsătură care atestă modernitatea textului este noutatea limbajului artistic. Cuvintele par a se materializa în textul lui Arghezi: *Veninul strâns l-am preschimbat în miere, Bătrânii-au adunat printre plăvani/Sudoarea muncii sutelor de ani, Din bube, mucegaiuri și noroi/Iscaț-am frumuseți și prețuri noi, Durerea noastră surdă și amară/O grămădii pe-o singură vioară,/Pe care ascultând-o a jucat/Stăpânul ca un țap înjunghiat*. “Uimitoare e – spunea Dumitru Micu – iscusința poetului de a asocia realități foarte disparate, convertindu-le uneori în reprezentări unice, cu totul inedite.” Ilustrative, în acest sens, sunt sintagmele: *nume adunat, seară răzvrătită, biciul răbdat, ca fierul cald îmbrățișat în clește*. De asemenea, modernă este și construcția frazei, poetul utilizând izolarea, prin virgulă, a atributului de elementul regent: *Al robilor cu saricile, pline/De osemintele vărsate-n mine sau Hotar înalt, cu două lumi pe poale*. S-a observat, totodată, că sintaxa poetică se caracterizează prin aglomerări de complemente și propoziții subordonate înaintea propoziției principale: *În seara răzvrătită care vine/De la străbunii mei până la tine ori Și care, tânăr, să le urci te-așteaptă/Cartea mea-i, fiule, o treaptă*. Nu în ultimul rând, așa cum critica literară a remarcat, trebuie subliniată concentrarea stilului artistic, căci în text nu există cuvinte de prisos sau termeni ce pot fi substituiți: “Testamentul arghezian e făcut din esențe. Nimic parazitar nici în cuprinsul emotiv, nici în materia verbală.” (Dumitru Micu)

Tema textului este condiția poetului, poezia fiind o artă poetică, prin intermediul căreia artistul se raportează la creație și la modalitățile prin care aceasta ia naștere.

O primă idee poetică ce subliniază tema operei este utilizarea esteticii urâtului, concept ilustrat în lirica europeană, în secolul al XIX-lea, prin poeziile scriitorului francez Charles Baudelaire, în volumul intitulat *Les fleurs du mal*. Se observă că Arghezi se folosește de această tehnică pentru a demonstra că poetul are capacitatea de a transforma urâtul în frumos, nepoeticul în poetic, materialul

în spiritual. Enumerația *Din bube, mucegaiuri și noroi*, completată de versul *Iscat-am frumuseți și prețuri noi*, constituie fraza-cheie a textului. Arghezi susține că nu există experiență umană care să nu poată fi transformată în fapt artistic, din care beneficiarul produsului estetic să nu poată extrage o pildă semnificativă. Se promovează, astfel, ideea că în artă nu există urât sau frumos, că în artă urâtul nu are niciun sens, că numai exprimarea artistică greșită poate genera urâtul și că numai tehnica artistică lipsită de talent poate duce la realizarea unei opere literare inestetice. Poetul recurge, pentru prima dată în lirica românească, la *zdrențe*, din care face *muguri și coroane*, transfigurând materia primară și ridicând-o la o înaltă treaptă artistică. În viziunea lui Arghezi, scriitorul este un artizan, un meșteșugar, care trebuie să găsească cea mai potrivită formă pentru a exprima ideile sale: „Am căutat să le supun și din materia lor plastică să le modelez, după gând și simțire cu veșmânt nou, pentru idee, pentru sentiment.”

O altă idee poetică, relevantă pentru tema textului, este aceea a rolului pe care artistul și-l asumă, ca voce a poporului căruia îi aparține. Arghezi este convins că vocea artistului trebuie să exprime durerile și năzuințele înaintașilor săi. El se consideră exponentul clasei sociale din rândul căreia provine: *De la străbunii mei până la tine/Prin râpi și gropi adânci/Suite de bătrânii mei pe brînci*. Versurile sale oferă imaginea respectului, a venerației, pe care poetul le are pentru strămoși, pentru truda acestora, din care el își trage seva. Pentru Arghezi, rolul poetului este de a arăta lumii întregi suferința poporului său: *Durerea noastră surdă și amară/O-ngrămădii pe-o singură vioară*. Se observă legătura indisolubilă dintre poet și strămoșii acestuia, *ramură obscură*, oameni simpli, *Al robilor cu saricile, pline/De osemintele vărsate-n mine*. Față de aceștia, artistul are o datorie, pe care trebuie să o ducă la îndeplinire, aspect pe care îl subliniază criticul literar Dumitru Micu: „Poezia *Testament* înfățișează așadar creația lirică argheziană ca un mod al răzbunării rafinate a pătimirilor îndurate de *bătrâni* de-a lungul secolelor.” Astfel, actul liric se transformă în militantism social.

Titlul, un substantiv abstract, comun, desemnează, în sens denotativ, un act juridic, prin care o persoană își exprimă dorințele ce urmează a-i fi împlinite după moarte, vizând, în special, o moștenire materială. Totodată, termenul poate oferi și sugestii religioase, evocând textele sacre, Vechiul și Noul Testament, cărți ce se constituie într-o moștenire pe care omenirea o deține de milenii. În sens conotativ, titlul sugerează ideea moștenirii spirituale, pe care autorul dorește să o ofere urmașilor, ca și predecesorul său, Ienăchiță Văcărescu: *Urmașilor mei Văcărești!//Las vouă moștenire:/Creșterea limbei românești/Ș-a patriei cinstită*. Sunt puse în evidență, în text, motivele testamentului și al moștenirii, subliniindu-se, astfel, legătura esențială dintre poet și urmași, pe care o sesiza George Călinescu: “Ideea legăturii dintre generații este emoționantă în sine.” Totodată, titlul poate face trimitere și la o poziție fermă a autorului, la o atitudine estetică tranșantă, de la care poetul nu acceptă să facă abatere. În această situație, s-ar putea vorbi despre atitudinea de recuperare a urâtului, de metamorfozare a acestuia în valori ale artei eterne.

Imaginarul poetic ilustrează, încă din incipit, concepția autorului despre condiția poetului. *Nu-ți voi lăsa drept bunuri, după moarte,/Decât un nume adunat pe-o carte* marchează, printr-un dialog imaginar tată-fiu, una dintre ideile de bază ale textului, legătura cu urmașii. Verbul la formă negativă „nu voi lăsa” are un impact puternic asupra cititorului, iar pronumele „ți” subliniază adresarea directă a poetului către cititor. Se stabilește astfel contactul între cei doi poli ai comunicării, eu-tu, determinând instantaneu un înalt nivel al emoției lirice. Se deschide calea confesiunii poetice, precizându-i cursul simbolic: discursul vizează destinul unui creator și al unei opere. Atitudinea poetului oscilează între modestie și conștientizarea deplină a propriei valori revărsate în operă. Echivalarea averii agonisite într-o viață doar cu *un nume adunat pe-o carte* poate părea expresia unei judecăți despre sine mult prea severe. De fapt, această moștenire, aparent mărunță, integrează un întreg univers, cel literar, care, prin esența lui, nu este perisabil precum bunurile materiale.

Prin valoarea sa artistică, opera lui Tudor Arghezi ar putea rivaliza cu cele mai reprezentative creații ale literaturii universale ale secolului trecut, poetul înscriindu-se în rândul marilor scriitori moderni, care au produs o adevărată revoluție în arta cuvântului.

TESTE DE REZOLVAT

TESTUL 1

SUBIECTUL I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

S-a sfârșit școala. Iar eu sunt sigur că am rămas corigent la matematică. Am rămas corigent pentru că am vrut eu sau, mai exact, nu am promovat, pentru că nu am vrut. Nu mi-e rușine. Știam de mult că sunt cu desăvârșire lipsit de voință. Numai inocenții mei colegi mă pot socoti un băiat voluntar, pentru că citesc până noaptea târziu cărți de știință. Spuneam oricui voia să asculte:

- Mă apuc să învăț la două. Lucrez până la zece noaptea. Mănânc, mă culc, mă scol la două. Lucrez până mâine dimineață, apoi repet operația de două ori.

Acasă, cum am ajuns, m-am urcat în mansardă. Cald, și mie îmi era somn. Imi spusei:

- Nu mă pot apuca deodată de matematici. Trebuie să-mi obișnuiesc creierul. Și citii vreun ceas dintr-o carte care n-avea câtuși de puțin legătură nici cu binomul lui Newton, nici cu triunghiul lui Pascal.

- Haide, îmi poruncii cu glas tare când văzui că se face trei; hârtie, creion, tabla de logaritmi și cartea de trigonometrie. Prudent, îndepărtai de pe masă tot ce-mi putea ispiti atenția – un volum din August Comte, "Istoria literaturilor romanice" - vol. III, a lui Iorga [...], revistele, broșurile – și adunai tot ce-mi poruncii. Primele lecții nu sunt grele deloc - îmi mărturisii cu jumătate de glas, ca să-mi fac curaj. Să începem cu „Sinusul și cosinusul”. Dar de câte ori încercam să citesc primul capitol, descopeream ori că creionul nu e destul de ascuțit [...] că hârtia de pe masă e pătată, că praful de pe iconiță n-a fost șters de la Duminica Tomii, că s-a uscat cerneala în călimară, că n-are să-mi ajungă hârtia ș.a.m.d.

- Haide, domnule! – mă răstii eu către mine însumi. Până seara citisem douăzeci și șapte de pagini și îmi mai rămăseseră o sută nouăzeci și una. Aceasta pentru că la patru și jumătate m-am dus să fac dușul rece; la cinci și jumătate m-am convins că sufăr de foame și m-am coborât să mănânc; la șase și jumătate am citit o revistă; la șapte mi-a fost sete; la șapte și un sfert mi s-a rupt creionul, la șapte și jumătate am devenit melancolic auzind ciripitul paserilor, la opt m-am socotit persecutat. După-masă am descifrat la pian foarte mult, ceea ce nu se mai întâmplase de câțiva ani.

- Să pun ceasul să mă scoale la trei. Am început să mă dezbrac, fericit. Nu e prea devreme la trei? Hotărât, mă scol la patru. Când mă îndreptam spre masă, să sting lampa, m-am răzgândit și am pus ceasul să sune la cinci. Și ceasul a sunat la cinci. Dar eu visasem vise rele toată noaptea și l-am lăsat să sune.

- Bre, ai matematica!... Scolă-te!

A început să-mi pară rău că dormisem un ceas și jumătate mai mult decât trebuia. Am început să mă ocărăsc în gând, cu glas tare. Nu sunt decât un adolescent ca și toți ceilalți. Nu am să ajung niciodată nimic. Nu-i nimic de capul meu. Păcat de timpul pierdut cu școala. Nu am voință nici cât un clapon.

Mircea Eliade, *Romanul adolescentului miop*

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

1. Indică sensul secvenței: *praful de pe iconiță n-a fost șters de la Duminica Tomii.* **6 puncte**
2. Notează numele autorului lucrării *Istoria literaturilor romanice.* **6 puncte**
3. Precizează motivul pentru care naratorul-personaj a rămas corigent la matematică. **6 puncte**
4. Explică, pe baza unui exemplu din fragment, gestul naratorului de a cânta la pian. **6 puncte**
5. Ilustrează, în 50-60 de cuvinte, o trăsătură morală a naratorului-personaj. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă voința este sau nu condiționată de vârstă, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Romanul adolescentului miop*, de Mircea Eliade, cât și la experiența personală sau culturală.

20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente;

14 puncte

- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea.

6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, rolul notațiilor autorului în fragmentul dat.

SCENA V

D-ra CUCU (*Făcând un pas pe peron*): Zamfirescu! (*Formidabilă*): Stai pe loc, Zamfirescu...Ia vino aici, domnișoară... Mai aproape! Mai aproape, n'auzi? (*Prin fereastră se vede ivindu-se din stânga o fată de școală în uniformă. Abia îndrăsnește să se apropie de teribila d-ră Cucu, care a rămas în fața ușii și-i face semn cu degetul*): Prin urmare, de astea-mi ești d-ta? Aici îți faci d-ta veacul? La gară, ai?

ELEVA (*Pierdută*): Domnișoară...

D-ra CUCU: Taci! Intră înăuntru... (*Fata ezită*): Intră înăuntru, n'auzi? Ce cauți aici?

ELEVA (*Pe jumătate moartă*): Dom'șoară vă rog.

D-ra CUCU: Taci! Ce cauți aici?

ELEVA: Dom'șoară vă rog...

D-ra CUCU: Taci! Nenorocito! Să n'aud o vorbă. Unde ți-e numărul?

ELEVA (*Inocentă și speriată*): Numărul?

D-ra CUCU : Da, numărul. Ce număr ai?

ELEVA: 218.

D-ra CUCU: Și unde e?

ELEVA: A... a... a căzut.

D-ra CUCU: L-ai prins în copci, Zamfirescu!

ELEVA: Dom'șoară vă rog.

D-ra CUCU: Taci! (*Caută în buzunărelul de sus al șorțului și scoate de sus un petec de stofă*): L-ai prins în copci! Și de când porți dumneata gamenul pe o ureche? Și șorțul pe talie! (*Cu fiecare cuvânt îi corectează ținuta*): Unde te trezești? La bal?

Mihail Sebastian, *Steaua fără nume*

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități ale unui text poetic studiat*, aparținând lui Mihai Eminescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidențierea a două trăsături care permit încadrarea textului poetic studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
- comentarea a două imagini/idei poetice relevante pentru tema textului poetic studiat;
- analiza a două elemente de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic ales (de exemplu: titlu, incipit, relații de opoziție și de simetrie, motive poetice, figuri semantice, elemente de prozodie etc.).

Notă Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

TESTUL 2

SUBIECTUL I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Azi am fost cu ea la Târgu-Neamțului. Avea de făcut niște cumpărături.

În trăsura îngustă (toate trăsurile de pe aici, carcace mizerabile de foste trăsuri, cumpărate pe nimic de țărani-birjari și proporționate cu caii lor mici și goniți întruna, sunt strâmte și hârbuite), oricum ai face, nu poți să nu te atingi de tovarășul de alături. De la o vreme, recunoscând, fără să ne-o spunem, cazul de forță majoră, ne-am resemnat și ne-am acomodat cum am putut mai bine. Intimitatea asta totuși ne stânjenea (cu atât mai mult cu cât în timpul din urmă raporturile noastre au devenit tot mai tulburi), dar făceam ca și cum n-am fi observat nimic.

I-am arătat Văratiful, răzlețit sub soare, faldul munților în care se ascunde Agapia, misteriosul Pleș, exilat în marginea zării. Prin valea ei largă, Ozana își mișca strălucirea în curbele grațiilor ei. În fund, cu aspect de nour, Halăuca, nemăsurată și obeză...

Ne-am oprit, conform tradiției venerabile, la ilustra băcănie „Tomovici”, veche de peste jumătate de secol, condusă acum de un subaltern. Am însoțit pe Adela în câteva magazine, din care a selectat metodic tot ce însemnase pe o listă încă de acasă. Fiecare articol cumpărat era șters din listă cu micul ei creion și, când programul fu epuizat, ne suirăm în trăsura noastră îngustă și hârbuită, spre a ne întoarce acasă. Dar după o scurtă chibzuire, am hotărât să ne urcăm la Cetatea Neamțului și am îndreptat birjarul într-acolo. Intimitatea dintre noi, aici, în singurătate și în infinit, mă făcu să simt cu o claritate și mai dureroasă că am trecut de „mijlocul drumului vieții”.

Am lăsat trăsura jos, pe malul Nemțișorului, și, pe cărarea de sub mesteceni, ne-am suit încet la deal. Amintirile istorice, deși banale, care se insinuează în suflet, foșnetul mărunț al frunzelor, etern în aceste locuri, predispun la tăcere și reculegere. Cărarea suie-n piept: Adela mi se atârână de braț. Greutatea ei îmi făcea urcușul mai ușor.

Dar zidurile înalte, pustii, către care urcam, ne apăsau cu severitatea lor tristă. Intimitatea dintre noi, aici, în singurătate și în infinit, mă făcu să simt cu o claritate și mai dureroasă că am trecut de „mijlocul drumului vieții”.

Suiți pe un zid năruit, lat cât un trotuar, aveam în față una din cele mai melodioase priveliști din Moldova, clasică prin frumusețea fină a peisajului, cu „cerul italian” deasupra - așa cum l-a numit un călător străin care a trecut acum o jumătate de veac prin locurile acestea. Adela însă și-a exprimat cu hotărâre preferința pentru zările nelămurite dinspre apus, de unde izvorăsc apele multe, pe care le aduce în câmpie Ozana. Am fost surprins de preferința ei pentru sublim, stare de suflet eminent masculină. Sensibilitatea ei... Dar văd că despice în mai mult de patru firul de păr (blond și puțin bronzat) al Adelei.

După un ceas de izolare cu Ea în albastru (simt bine că lucrurile au ajuns la majusculă, ca la optsprezece ani!), ne-am luat adio cu ezitări și cu păreri de rău de la priveliștile care ne dăduseră puțin senzația și a eternității, și a vremelniciei.

Pe aceeași cărare, mai repede decât la urcuș, ne-am coborât la trăsură.

(Garabet Ibrăileanu, *Adela*)

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

1. Indică sensul din text al secvenței *cazul de forță majoră*. **6 puncte**
2. Menționează ce vechime avea celebra băcănie la care a mers naratorul-personaj, însoțit de Adela. **6 puncte**
3. Precizează de ce este utilizată majuscula, în exprimarea *După un ceas de izolare cu Ea în albastru*. **6 puncte**
4. Explică, în 50-80 de rânduri, sintagma *priveliștile care ne dăduseră puțin senzația și a eternității, și a vremelniciei*. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 rânduri, o trăsătură morală a personajului feminin, așa cum se desprinde din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă ființa umană poate avea sau nu senzația că poate opri timpul, atunci când se află în mijlocul naturii, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Adela*, de Garabet Ibrăileanu, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente;

14 puncte

- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, două modalități de caracterizare a personajului, identificate în textul dat.

TABLOUL I

BĂLĂLĂU: Dumneaei, consoartă-mea, e negustoreasă.

CIRIVIȘ: Și tu?

BĂLĂLĂU: Țiu socotelile. Cum nu prea am ce ține, sunt slobod toată vremea.

CIRIVIȘ: Rău ai ajuns! Vai de capul tău! Să trăiești din munca unei femei!

BĂLĂLĂU: Trăiesc atâtea din munca bărbaților...că trebuie să mai ispășească câte una...

CIRIVIȘ: Tu, frate Macferlan o duci greu.

MACFERLAN: Ți se năzare.

CIRIVIȘ: O duci greu.

MACFERLAN: De unde știi?

CIRIVIȘ: Petele de pe surtuc dau mărturie.

MACFERLAN: Mărturie mincinoasă.

CIRIVIȘ: Dacă nu te-aș fi știut că ții coada în sus ca o capră, îți trimiteam din când în când câte un bilețel de bancă.

MACFERLAN: Nu l-aș fi primit.

CIRIVIȘ: De-aia nici nu ți-am trimis. Am păcătuțit greu față de voi toți. Mărturisesc.

MACFERLAN: Să nu ne scrii un rând!

CIRIVIȘ: N-am vrut! Am vrut să mă uitați și să vă uit! Am vrut să mă lepăd de voi, dar și de mine. Sunt bântuit de-un veșnic neastâmpăr. De ici colo, de colo dincolo...A sări, a sălta, e legea firii mele. Nu pot îndura pe „același”. Nici în mine, nici în afară de mine. Iată de ce nu trebuie să vă mirați că într-o vreme v-ați șters de pe retina mea. Iar eu, adică dihania pe care o vedeți, am trăit în șase ani... o mie de vieți.

BĂLĂLĂU: Știm! Ai fost și codobatură și porumbel și iepure și pitpalac și broască țestoasă. Vai de mine cum zăpăcește banul bieteale minți ale omului!

George Ciprian, *Capul de rățoi*

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități ale unui text narativ studiat*, aparținând lui Camil Petrescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului narativ ales într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
- comentarea a două episoade/secvențe relevante pentru tema textului narativ ales;
- analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul narativ ales (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțele comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj etc.).

Notă Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

TESTUL 3

SUBIECTUL I (50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Nu știu dacă bătrânul domn care mă scosese lângă uriașa hartă agățată într-un cui alături de catedră fusese vreodată măcar până colea în Grecia, leagănul civilizației noastre, dar era clar

pentru mine că undeva pe pământ tot dorise el să se ducă, altfel de ce și-ar fi ales, ca profesor, chiar geografia? S-o fi dus, nu s-o fi dus? Începu să mă sâcâie cu întrebările. Știam atât cât era necesar să fiu lăsat în pace. Dar nu mă lăsa și sâcâiala deveni chin. Că pe fluviul acela ce orașe se mai găsesc? Le spusese pe toate. Și în orașele acelea ce fel de locuitori mai trăiesc? Îi spusese pe toți. Mai erau însă orașe și locuitori pe care nu-i spusese, să mă mai gândesc. Se lăsă o tăcere nefirească în marea încăpere de clasă. Timpul trecea, profesorul stătea neclintit la catedră și aștepta.[...]

- Gândește-te! mă soma bătrânul domn ca și când mi-ar fi ghicit gândurile. Și deodată răcni: gândește-te!

[...] ce orașe se mai aflau încă pe fluviul acela? Și în orașele acelea ce fel de locuitori mai trăiesc? Să spun. Clopoțelul sunase, dar el continua să mă tortureze. Acolo pe hartă, la marea cotitură a uriașului fluviu, se găsesc niște așezări omenști și niște locuitori. Ce știi despre ele? Degeaba mă uit că a sunat sfârșitul orei, până nu spun nu scap... Apoi, deodată, și-a luat catalogul și a ieșit din clasă.

M-am dus în banca mea și m-am așezat și abia atunci un val de ură mi s-a urcat în inimă împotriva bătrânului domn. Ce-avusese cu mine? Ce rău îi făcusem? Mă făcuse el, îmi plătea el taxele, muncea el din greu să-mi cumpere haine și cărți? [...]

În jurul meu se strânseseră șapte-opt băieți cu care eram prieten și tăceau toți turburați de strania întâmplare. Când intră monitorul, un elev dintr-a opta, și spuse din prag că elevul cutare, adică eu, să poftescă la biblioteca profesorului de geografie, care mă chema. [...] Simțind că se petrece ceva neobișnuit, m-am sculat din bancă, am ieșit pe coridor și am intrat fără să bat în ușă în mica bibliotecă geografică. Bătrânul domn mă întâmpină în picioare, dar întors în profil cu fața spre rafturi și așa rămase în timp ce rosti:

- ... N-am vrut să-ți fac nici un rău... dar îmi dau seama că ți-am făcut... nici eu nu știu ce mi-a venit împotriva dumitale... te rog, dragul meu, să mă ierți...

Și vocea i se sparse și din ochii bătrânului domn țâșniră lacrimi care îi inundară profilul său blând și distins îndreptat țeapăn spre cotoarele cărților. Nu știam, pe atunci, nici să acuz și nici să iert, încât am tăcut câtva timp, apoi, fiindcă nici bătrânul domn nu mai spunea nimic, m-am răsucit spre ușă și am ieșit. Nu-l mai uram, dar nici lacrimile lui nu-mi atingeau inima.

Marin Preda, *Viața ca o pradă*

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

1. Indică sensul din text al secvenței: *vocea i se sparse*.

6 puncte

2. Menționează țara pe care elevul presupune că profesorul lui de geografie a vizitat-o, utilizând informațiile din fragmentul dat. **6 puncte**
3. Precizează locul unde profesorul l-a chemat pe elev, pentru a avea o discuție, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din text. **6 puncte**
4. Explică sentimentele trăite de adolescent, așa cum rezultă din secvența: *Nu-l mai uram, dar nici lacrimile lui nu-mi atingeau inima.* **6 puncte**
5. Prezintă, în 30 – 50 de cuvinte, atitudinea contradictorie a profesorului, față de elevul său, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă respectul reciproc este esențial sau nu, în relația profesor-elev, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din opera literară *Viața ca o pradă*, de Marin Preda, cât și la experiența personală sau culturală.

20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. **6 puncte**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea (10 puncte)

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

*Când stai în tren și pleacă trenul vecin,
De ce ai impresia că ai plecat
Tu?*

Primăvara și toamna

*Te tot uiți pe cer, pierdut în gânduri,
Stoluri de păsări vin,
Stoluri de păsări pleacă,
De ce ai impresia că mergi tu?*

*Toată viața m-am uitat pe fereastră
Pironit într-un colț
De autobuz, de tren, de vapor
Hurducat de căruță
M-am uitat cum fug de mine copacii,
Oameni, orașe, continente
De ce sunt copleșit de atâtea emoții,
De ce am impresia că am cunoscut lumea?*

Marin Sorescu, *Pleacă trenul*

Notă

Pentru **conținut**, vei primi 6 puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct). **În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.**

Subiectul al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități de construcție a unui personaj dintr-un text narativ studiat*, aparținând lui Ion Creangă.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales;
- evidențierea unei trăsături a personajului ales prin două episoade/secvențe comentate;
- analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj ale textului narativ, semnificative pentru construcția personajului ales (de exemplu: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narrative, instanțe ale comunicării narrative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.